

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та містобудування

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-32-05, 255-20-75

РЕКОМЕНДАЦІЇ

**круглого столу Комітету Верховної Ради України
з питань організації державної влади, місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та містобудування на тему:
"Обговорення проблемних питань
просторового планування та містобудівної документації,
проектування та будівництва об'єктів соціальної сфери та інженерного
забезпечення, методів ефективного законодавчого регулювання
нового будівництва в зонах охорони пам'яток, буферних зонах об'єктів
всесвітньої спадщини, історичних ареалах населених місць"**

У засіданні круглого столу на тему: "Обговорення проблемних питань просторового планування та містобудівної документації, проектування та будівництва об'єктів соціальної сфери та інженерного забезпечення, методів ефективного законодавчого регулювання нового будівництва в зонах охорони пам'яток, буферних зонах об'єктів всесвітньої спадщини, історичних ареалах населених місць", що відбувся у Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування 19 квітня 2021 року у форматі відеоконференції на платформі ZOOM, взяли участь народні депутати України, представники Міністерства розвитку громад та територій України, органів місцевого самоврядування та їх провідних асоціацій, науково-дослідних та проектних інститутів з питань містобудування, охорони культурної спадщини, землевпорядкування, природокористування, геодезії та картографії, навчальних закладів, професійних асоціацій, громадського середовища.

Учасники відзначили, що для продовження високих темпів процесу розвитку місцевого самоврядування і децентралізації влади в Україні необхідними є: постійний законодавчий супровід реформи, своєчасне прийняття нових законів та внесення змін до вже діючих нормативно-правових актів, у тому числі у сфері містобудування.

Україна пройшла тривалий шлях для створення належних передумов щодо запровадження нової системи просторового планування, яка відповідала б сучасним потребам та викликам. Це, насамперед, стало можливим завдяки успішній реформі місцевого самоврядування та територіального устрою в Україні, вдосконаленню окремих положень чинних Законів України "Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель", "Про національну інфраструктуру геопросторових даних", якими внесено зміни до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності", реформуванню місцевої влади, широкому залученню громадськості.

Відповідно до Угоди про фінансову підтримку між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку у рамках Програми "Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство" протягом 2021 – 2024 років заплановано розробити 600 комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад. Законом України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" передбачено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на розроблення комплексних планів у розмірі 62 550 тис. гривень.

Тому, в першу чергу, Кабінету Міністрів України варто зосередитися на розробці і прийнятті підзаконних нормативно-правових актів на виконання Закону України "Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель". Учасниками заходу було наголошено, що всі ці документи мають бути підготовлені та реалізовані комплексно та одночасно.

Вищезазначеним Законом запроваджено новий вид документації – комплексний план просторового розвитку територій територіальних громад (далі – комплексний план). Для його якісної підготовки вкрай важливо отримати повні вихідні дані, мати технологію погодження проміжних результатів (наприклад, історико-опорних планів) тощо. Тобто, ціла низка документів, яка відповідно до прийнятих законодавчих змін має бути включена до складу генеральних планів населених пунктів та комплексних планів, як вказували учасники заходу, має розроблятися окремо відповідними фаховими інституціями та надаватися розробникам містобудівної документації в якості вихідних даних для отримання органами місцевого самоврядування добротного комплексного документа з планування територій. Комплексні плани, які будуть розроблені сертифікованими спеціалістами, дозволять більш ефективно реалізувати внутрішній потенціал громад, використати наявні ресурси, визначити пріоритети

в управлінні територією громади та сформувати політику її просторового розвитку на перспективу.

Учасники також наголосили на необхідності вирішення низки питань на національному рівні – це підготовка висококваліфікованих спеціалістів – архітекторів та містобудівників, вдосконалення чинного законодавства, завершення розпочатих реформ, створення державного містобудівного кадастру, розробка Генеральної схеми для забезпечення державних інтересів і пріоритетів; на регіональному рівні – це створення органами місцевого самоврядування ефективної місцевої системи управління просторовим плануванням, проведення інвентаризації та систематизації даних про свої території та активи, створення сталої системи моніторингу та забезпечення своєї громади прозорою і достовірною містобудівною документацією з просторового розвитку територій.

Крім того, було зазначено, що правовий нігілізм містобудівного законодавства та відсутність розуміння щодо необхідності розроблення містобудівної документації, як основи стратегії розвитку відповідної територіальної громади і прийняття управлінських рішень на її основі, вимагають організації навчань для голів територіальних громад з обов'язковим напрацюванням єдиного модуля таких навчань по всій країні. Особливої уваги потребує врегулювання питання реалізації наданих територіальним громадам повноважень у сфері містобудування, врегулювання питання визначення та розмежування повноважень уповноважених органів з питань містобудування та архітектури в області, районі, територіальній громаді, прийняття законодавчих актів щодо необхідності утворення відповідного структурного підрозділу територіальної громади з питань містобудування та архітектури, запровадження у вищих навчальних закладах профільного напрямку за новою спеціальністю "архітектор-адміністратор територіальної громади".

Учасники заходу констатували, що у даній сфері існує низка проблемних питань, що потребують законодавчого вирішення, а саме:

- відсутність належного фінансування для розроблення містобудівної документації державного, регіонального та місцевого рівнів;
- відсутність топографічної основи в державній системі координат УСК-2000 та складність в отриманні вихідних даних, зокрема, матеріалів Державного земельного кадастру під час розроблення містобудівної документації;
- недосконалість процесу розроблення, погодження та громадських обговорень стратегічної екологічної оцінки для кожного з видів містобудівної документації;

- неврегульованість питань розроблення та затвердження містобудівної документації для населених пунктів, занесених до Списку історичних населених місць України, а також забудови в межах історичних ареалів;
- необхідність прийняття закону щодо саморегулювання, в тому числі, у сфері архітектурної діяльності.

З метою вирішення проблемних питань у сфері планування територій, розроблення містобудівної документації та запровадження європейського досвіду за наслідками засідання круглого столу учасники **рекомендують**:

1. Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування:

1.1. Прискорити розгляд Комітетом, підготовленого до другого читання проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" щодо Генеральної схеми планування території України" (реєстр. № 3337).

1.2. В рамках реалізації контрольної функції Комітету для аналізу практики застосування законодавчих актів періодично заслуховувати відповідні органи державної влади про стан впровадження реформи у сфері містобудування щодо просторового планування та розроблення містобудівної документації.

1.3. Звернутися до Комітету з питань економічного розвитку щодо прискорення розгляду проекту Закону про саморегулювання господарської та професійної діяльності (реєстр. № 4221 від 15.10.2020).

2. Кабінету Міністрів України:

2.1. Розробити та подати на розгляд Верховної Ради України законопроекти про внесення змін до деяких Законів України:

2.1.1. Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" щодо реалізації наданих громадам повноважень у сфері містобудування;

2.1.2. Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" щодо зміни назви містобудівної документації (документація із просторового планування на державному, регіональному та місцевому рівнях); щодо узгодження положень про розроблення територіальними громадами Концепцій інтегрованого розвитку та/або Стратегій розвитку, законодавчо прописати відмінності між ними в разі розроблення обох документів; щодо встановлення повноважень архітектурно-містобудівних рад при уповноважених органах містобудування та архітектури різних рівнів; щодо необхідності утворення відповідного структурного підрозділу з питань містобудування та архітектури територіальної громади;

2.1.3. Закону України "Про засади державної регіональної політики" щодо узгодження положень про розроблення територіальними громадами Концепцій інтегрованого розвитку та/або Стратегій розвитку, законодавчо прописати відмінності між ними в разі розроблення обох документів;

2.1.4. Закону України "Про архітектурну діяльність" щодо визначення вимог до розробника містобудівної частини комплексного плану;

2.1.5. Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку" щодо розроблення розділу стратегічної екологічної оцінки (СЕО) у містобудівній документації місцевого рівня лише в комплексному плані та в генеральному плані населеного пункту (якщо він розробляється окремо), а у детальному плані території – лише у випадках, коли СЕО не розроблено в складі генерального плану населеного пункту, а також щодо подання проекту містобудівної документації, звіту про стратегічну екологічну оцінку та повідомлення про оприлюднення цих документів для проведення консультацій з органами виконавчої влади виключно в електронному вигляді;

2.1.6. Закону України "Про публічні закупівлі" щодо визначення розроблення містобудівної документації як роботи, а не послуги, та здійснення вибору розробника містобудівної документації у два етапи – кваліфікаційний відбір за відповідними кваліфікаційними вимогами, а надалі серед переможців – відбір за критерієм ціни;

2.1.7. Кодексу цивільного захисту щодо розроблення спеціалізованими організаціями системи Державної служби з надзвичайних ситуацій інженерно-технічних заходів цивільного захисту території та населення, як вихідних даних для подальшого розроблення містобудівної документації, а також як складової державних інтересів.

2.2. Розробити комплексну програму підготовки кадрів з метою якісної розробки та реалізації комплексних планів, генеральних планів населених пунктів, детальних планів території, а також з метою підготовки висококваліфікованих кадрів для управління територіальним розвитком та містобудуванням територіальних громад:

2.2.1. Забезпечити організацію навчань для голів територіальних громад та керівників спеціально уповноважених органів містобудування та архітектури за єдиною програмою;

2.2.2. Забезпечити запровадження у вищих учбових закладах профільного напрямку навчання за новою спеціальністю "архітектор-адміністратор територіальної громади".

2.3. Зважаючи на корупційні ризики під час реалізації містобудівної політики на місцях, на рівні законодавства передбачити адміністративну та кримінальну відповідальність керівника органу місцевого самоврядування за відсутність чинної містобудівної документації на місцевому рівні та за прийняття рішень, що не відповідають такій містобудівній документації.

2.4. Забезпечити належне фінансування розроблення містобудівної документації на державному рівні, передбачивши в Державному бюджеті

України на 2022 рік фінансування заходів із розроблення Генеральної схеми, а також забезпечити фінансування розроблення комплексних планів, генеральних планів населених пунктів, детальних планів території, визначити порядок розрахунку розміру коштів та процедуру їх виділення з державного фонду регіонального розвитку на підтримку розроблення зазначених видів документації, а також передбачити співфінансування розроблення таких видів документації з державного, обласного та бюджету громади.

2.5. Вдосконалити процес розроблення стратегічної екологічної оцінки для кожного з видів містобудівної документації та громадських обговорень документації стратегічної екологічної оцінки.

2.6. Розробити Порядок проведення кваліфікаційного відбору за відповідними кваліфікаційними вимогами учасників здійснення публічних закупівель для наступного відбору серед переможців одного з них за критерієм ціни.

3. Міністерству розвитку громад та територій України:

3.1. У разі прийняття Верховною Радою України проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" щодо Генеральної схеми планування території України" (реєстр. № 3337) розробити та затвердити нову редакцію ДБН "Склад і зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях".

3.2. Запровадити відповідно до статті 22 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" містобудівний кадастр на державному рівні, здійснивши нормативне та методологічне забезпечення його створення та ведення шляхом розроблення:

- національного класифікатора об'єктів містобудування;
- структури бази геоданих містобудівного кадастру;
- порядку ведення містобудівного кадастру на державному рівні;
- структури системи умовних позначень для візуалізації об'єктного складу містобудівного кадастру.

3.3. Розробити та затвердити внесення змін до діючого ДБН В.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій".

3.4. Спільно з Міністерством культури та інформаційної політики України розробити вимоги до складу та змісту містобудівної документації для міст, занесених до Списку історичних населених місць України, а також вимоги до забудови в межах історичних ареалів населених пунктів.

3.5. Спільно з Міністерством аграрної політики та продовольства України та Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру розробити за затвердити Правила ціноутворення для розроблення комплексного плану за напрямками містобудування, землеустрій та картографічне забезпечення.

4. Міністерству культури та інформаційної політики України:

4.1. Спільно з Міністерством розвитку громад та територій України підготувати внесення змін до Законів України "Про охорону культурної спадщини" та "Про регулювання містобудівної діяльності", а також до відповідних підзаконних та нормативних актів щодо розроблення історико-архітектурних опорних планів як вихідних даних для подальшого розроблення містобудівної документації, фінансування яких має здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету або коштів міжнародної технічної та/або фінансової допомоги, у тому числі у вигляді грантів.

4.2. Забезпечити створення Національного кадастру нерухомих пам'яток України, як складової Національної інфраструктури геопросторових даних, на основі Державного реєстру нерухомих пам'яток України з подальшою інтеграцією до нього кадастрів об'єктів культурної спадщини, створених органами місцевого самоврядування.

4.3. З метою захисту традиційного характеру середовища населених місць України забезпечити моніторинг Списку історичних населених місць України, внести відповідні зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 3 липня 2006 року № 909 "Про затвердження Порядку визнання населеного місця історичним" на основі нової методики віднесення населених місць до Списку історичних населених місць України та, на підставі вищезазначеного, до Постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 року № 878 "Про затвердження Списку історичних населених місць України".

4.4. Забезпечити внесення змін до законодавчих актів щодо застосування сучасних методів 3D-моделювання при визначенні висотних параметрів забудови окремих земельних ділянок в історичних ареалах та буферних зонах пам'яток культурної спадщини для збереження історичного середовища та визначення регламентів забудови в історичних ареалах населених міст.

5. Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру

5.1 Спільно з Міністерством розвитку громад та територій України розробити пропозиції щодо формування картографічної основи комплексного плану як топографічної карти зі спрощеним змістом у відповідності до п. 4 "Порядку загальнодержавного топографічного і тематичного картографування", затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2013 року № 661, у вигляді набору базових даних Національної інфраструктури геопросторових даних з визначенням каталогу геопросторових об'єктів, їх атрибутами та точностними характеристиками.

5.2. Забезпечити органи місцевого самоврядування для розроблення містобудівної документації топографічною основою в державній системі координат УСК-2000 відповідно до вимог Закону України "Про національну

інфраструктуру геопросторових даних" та вихідними даними, зокрема, матеріалами Державного земельного кадастру.

6. Органам місцевого самоврядування:

6.1. Здійснювати постійний контроль за наданням актуальних, якісних та достовірних вихідних даних для розроблення містобудівної документації на регіональному та місцевому рівнях з метою уникнення некоректних планувальних рішень, які можуть стати причиною ускладнень при прийнятті та реалізації містобудівної документації.

Голова Комітету

А.КЛОЧКО

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Клочко Андрій Андрійович
Сертифікат: 12A1C72050EC68540400000DF510500A8390D00
Дійсний до: 27.08.2021 12:00:10

Апарат Верховної Ради України
№ 04-23/04-2021/243478 від 21.07.2021

566533